

Jelen ügy középpontjában alapvető alkotmányossági kérdés áll, mivel a támadott ítéletek egy olyan alapvető jogot, a közérdekű adatok megismeréséhez való jog korlátozását rögzítik, amely korlátozás az alábbiakban kifejtett módon nem felel meg az alapvető jogok korlátozására az Alkotmánybíróság által kifejlesztett mércének, a szükségességi- arányossági tesztnek. Történik mindez pedig egy olyan joghelyzetben, amelyben az Alperes, mint maga is igazságszolgáltatási funkciót betöltő szerv – annak legfőbb szerve – jogsértően tagadja meg közérdekű adatok kiadását, holott az alapvető jogok érvényesítésére kiépített hazai intézményrendszer élén állva pont, hogy az érvényesülés és a gyakorlás útjából kellene az akadályokat elgördítenie. A jogsérelmet rögzítő ítéletek meghozatalához vezető eljárás pedig a lent hivatkozott módon sértik a tisztességes eljáráshoz való jog alkotmányos követelményét.

Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 52. § (5) bekezdése értelmében kérem adataim zártan kezelését.

I. Alkalmazandó jogszabályok

a) Alaptörvény

I. cikk

„(3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.

VI. cikk

„(...)

(2) Mindenkinek joga van személyes adatai védelméhez, valamint a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez.”

XXVIII. cikk

„(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

24. cikk

„(2) Az Alkotmánybíróság

(...)

d) alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját

(...)

(3) Az Alkotmánybíróság

b) a (2) bekezdés d) pontjában foglalt hatáskörében megsemmisíti az Alaptörvénnyel ellentétes bírói döntést;”

b) Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI törvény

„27. § Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdekében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés

a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és

b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.”

„43. § (1) Ha az Alkotmánybíróság a 27. § alapján folytatott eljárásában alkotmányjogi panasz alapján megállapítja a bírói döntés alaptörvény-ellenességét, a döntést megsemmisíti.

(2) A bírói döntést megsemmisítő alkotmánybírósági döntés eljárási jogkövetkezményére a bírósági eljárások szabályait tartalmazó törvények rendelkezéseit kell alkalmazni.

(3) A bírói döntés Alkotmánybíróság általi megsemmisítése következtében a szükség szerint lefolytatandó bírósági eljárásban az alkotmányjogi kérdésben az Alkotmánybíróság határozata szerint kell eljárni.

(4) Az Alkotmánybíróság a bírói döntés megsemmisítése esetén megsemmisítheti a döntéssel felülvizsgált más bírósági vagy hatósági döntéseket is.”

c) Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény

3. § E törvény alkalmazása során:

(...)

5. közérdekű adat: az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv vagy személy kezelésében lévő és tevékenységére vonatkozó vagy közfeladatának ellátásával összefüggésben keletkezett, a

személyes adat fogalma alá nem eső, bármilyen módon vagy formában rögzített információ vagy ismeret, függetlenül kezelésének módjától, önálló vagy gyűjteményes jellegétől, így különösen a hatáskörre, illetékességre, szervezeti felépítésre, szakmai tevékenységre, annak eredményességére is kiterjedő értékelésére, a birtokolt adatfajtákra és a működést szabályozó jogszabályokra, valamint a gazdálkodásra, a megkötött szerződésekre vonatkozó adat;

26. § (1) Az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szervnek vagy személynek (a továbbiakban együtt: közfeladatot ellátó szerv) lehetővé kell tennie, hogy a kezelésében lévő közérdekű adatot és közérdekből nyilvános adatot – az e törvényben meghatározott kivételekkel – erre irányuló igény alapján bárki megismerhesse.

27. § (1) A közérdekű vagy közérdekből nyilvános adat nem ismerhető meg, ha az a aminősített adat védelméről szóló törvény szerinti minősített adat.

(2) A közérdekű és közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez való jogot – az adatfajták meghatározásával – törvény

a) honvédelmi érdekből;

b) nemzetbiztonsági érdekből;

c) bűncselekmények üldözése vagy megelőzése érdekében;

d) környezet- vagy természetvédelmi érdekből;

e) központi pénzügyi vagy devizapolitikai értekből;

f) külügyi kapcsolatokra, nemzetközi szervezetekkel való kapcsolatokra tekintettel;

g) bírósági vagy közigazgatási hatósági eljárásra tekintettel;

h) a szellemi tulajdonhoz fűződő jogra tekintettel korlátozhatja.

31. §

„(1) Az igénylő a közérdekű adat megismerésére vonatkozó igény elutasítása (...) esetén (...) bírósághoz fordulhat.

(2) A megtagadás jogszerűségét és a megtagadás indokait, illetve a másolat készítéséért megállapított költségtérítés összegének megalapozottságát az adatkezelőnek kell bizonyítania.

(...)

II. A tények leírása

1. 2014. június 2-án kelt levelemben adatigényléssel fordultam a Kúriához azon előtte folyamatban levő polgári peres eljárások listájának vonatkozásában, amelyek legalább hét éve tartanak. Kérelmemben kértem minden ilyen per ügyszámának kiadását, továbbá azon peres eljárásokban, amelyekben a felperes és az alperes is jogi személy, a peres felek nevének kiadását. Kérelmem egyúttal a keresetlevelek beadásának időpontjára is kiterjedt.

2. Az adatszolgáltatási kérelmemre [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] 2014. június 25-én kelt, részemre 2014. június 26-án kézbesített levelében (F/3. számon csatolva) azt a tájékoztatást adta, hogy „a Kúria lajstromában csak az ügy Kúriára érkezésének időpontja szerepel, a lajstrom az előzményi ügyek adatait, illetve az ún. minősített érkeztetés napját nem tartalmazza”. Erre hivatkozással tájékoztatott, hogy a jelenleg használt informatikai rendszerrel nincs módjuk legyűjteni az általam kért adatokat.

3. Fenti tájékoztatást követően 2014. július 22-én kelt keresetlevelemben (F/4. számon csatolva) fordultam a bírósághoz, amelyben kértem, kötelezze a Kúriát az általam igényelt közérdekű adatok kiadására. Keresetemben hivatkoztam az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (továbbiakban: Infotv.) rendelkezéseire a közérdekű adatok kapcsán az adatkezelőt terhelő kiadási kötelezettség, valamint az általam igényelt adatok közérdekűsége vonatkozásában. Felhívtam egyúttal a bíróság figyelmét arra, hogy hasonló tárgyú kérelmeimnek más bíróságok a jogszabályoknak megfelelően eljárva eleget tettek.

4. Az első fokon eljáró Fővárosi Törvényszék keresetemet, mint alaptalant 2014. december 9-én kelt, részemre 2015. január 8-án kézbesített ítéletében elutasította. Határozatában a bíróság megállapította, hogy mivel a keresetlevél első fokú bírósághoz történő beadásának időpontja nem kerül rögzítésre az alperes ügylajstromán, így a felperesi igény nem teljesíthető, mivel nem választható ki az általam igényelt ügyek köre és nem adható meg a keresetlevél beadásának időpontja sem.

5. A bíróság kitért arra is, hogy az Infotv. értelmében vett ismeret vagy információ fogalmát nem meríti ki az, hogy a teljes irat felterjesztésre került a Kúriára, így abból kikereshető lenne a keresetlevél benyújtásának időpontja.

6. A Törvényszék megállapította továbbá, hogy alperes nem végez adatkezelést, hiszen adatkezelésnek csak az adatokon végzett bármely műveletet, vagy a műveletek összességét tekinthetjük.

7. Az ítélet ellen fellebbezéssel (F/5. számon csatolva) fordultam a Fővárosi Ítéltáblához annak jogsértő és megalapozatlan voltára hivatkozással. Fellebbezésemben előadtam, hogy az adatkezelés fogalmát a bíróság tévesen értelmezte, valamint hogy az Alperes által felhozott adminisztrációs nehézségek nem szolgálhatnak jogszerű elutasítás alapjául az Infotv. rendelkezéseinek megfelelően. Fellebbezési kérelmemben kértem a bíróságot, hogy kötelezze Alperest kért közérdekű adatok kiadására, egyben marasztalja őt perkieltségben.

8. A Fővárosi Ítéltábla 2015. április 28-án kelt, részemre 2015. június 30-án kézbesített ítéletében az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. A kérelmemet elutasító ítéletében az Ítéltábla megállapította, hogy az általam kért közérdekű adatok *„egy ideig alperes birtokában vannak, mivel a Kúrián folyamatban lévő eljárások esetében a teljes, első- és másodfokú iratanyag felterjesztésre kerül. [...]... az Infotv. 3. § 10. pontja szerinti adatkezelés az alperes részéről a kért adatok tekintetében a tárolással megvalósult [...]”*

9. Az Ítéltábla azt is megállapította, hogy az akta egyedi ügyszáma nem tekinthető közérdekű adatnak, mert csak technikailag azonosítja az iratot, a közfeladatról információt nem tartalmaz.

10. Ezen kívül a jogi személy peres felek neve kapcsán arra jutott a bíróság, hogy az nem a bíróság közfeladatának ellátásával összefüggésben keletkezett adat, amely nem is áll összefüggésben a bíróság közfeladatával, közpénzzel való gazdálkodásával és szakmai tevékenységével.

11. Fentiekből kifolyólag az Ítéltábla úgy találta, hogy az ügyszámok, illetőleg a jogi személy felek nevét érintő információkra nem alkalmazható az Infotv. 26. § (1) bekezdése, így a kért összesítésben nem igényelhető adat a pertartamra vonatkozóan.

12. A bíróság megállapította, hogy a közérdekű adatok megismeréséhez való jogot törvény bírósági eljárásra tekintettel korlátozhatja, amely korlátozás a Pp. 119. § (1) és (3) bekezdéseiben akként jelenik meg, hogy az ügy iratait csak a felek, az ügyész és a perben résztvevő egyéb személyek, valamint képviselőik tekintetik meg, ezen a körön kívül csak

azok kaphatnak engedélyt a betekintésre az eljáró bíróság elnökétől, akiknek jogi érdeke fűződik az ügghöz.

13. Az ítélet az elutasítás indokaként emeli ki azt is, hogy a kúriai lajstromból informatikai úton nem választhatók ki a hét éven túlnyúló perek, mivel a per indulásának dátuma nem kerül rögzítésre.

14. Az Ítélet 8-11. pontban összefoglalóan ismertetett döntése sérti a közérdekű adatokhoz való hozzáférés jogát, a szükségesség-arányosság alkotmányos elvét, az elfogadott nemzetközi sztenderdeket és a tisztességes eljáráshoz való jogot az alábbi részletesen kifejtett indokok alapján. Felhívom a t. Alkotmánybíróság figyelmét, hogy az eljárás során alkotmányos aggályaimat többször előadtam, és a hivatkozottakat fenntartom és hivatkozom jelen alkotmányjogi panaszban is.

III. Eljárási kérdések

A. A korábbi alkotmánybírósági gyakorlat felhasználhatósága

15. A t. Alkotmánybíróság a 22/2012. (V. 11.) számú határozatában kimondta, hogy: „Az Alkotmánybíróság feladata az Alaptörvény védelme. Az Alkotmánybíróság az újabb ügyekben felhasználhatja azokat az érveket, amelyeket az Alaptörvény hatályba lépése előtt hozott korábbi határozata az akkor elbírált alkotmányjogi kérdéssel összefüggésben tartalmazott, feltéve, hogy az Alaptörvény konkrét – az előző Alkotmányban foglaltakkal azonos vagy hasonló tartalmú – rendelkezései és értelmezési szabályai alapján ez lehetséges.

16. Az Alkotmánybíróság az egyes hatásköreiben eljárva alkotmány-értelmezést végez, akkor is, ha ez nem elvont, mint az Abtv. 38. § (1) bekezdése szerinti hatáskörben, hanem jogszabály vagy bírói döntés vizsgálatához kapcsolódik. Az egyes intézményekről, alapelvekről és rendelkezésekről kialakított értelmezése a határozataiban található meg. Az Alkotmánybíróságnak azokra az alapértékekre, emberi jogokra és szabadságokra, továbbá alkotmányos intézményekre vonatkozó megállapításai, amelyek az Alaptörvényben nem változtak meg alapvetően, érvényesek maradnak.

17. Az előző Alkotmányon alapuló alkotmánybírósági döntésekben kifejtett elvi jelentőségű megállapítások értelemszerűen irányadók az Alaptörvényt értelmező alkotmánybírósági döntésekben is. Ez azonban nem jelenti az előző Alkotmányon alapuló

határozatokban kifejtettek vizsgálódás nélküli, mechanikus átvételét, hanem az előző Alkotmány és az Alaptörvény megfelelő szabályainak összevetését és gondos mérlegelést kíván. Ha az összevetésnek az az eredménye, hogy az alkotmányjogi szabályozás változatlan vagy jelentős mértékben hasonló, az átvételnek nincs akadálya. Másrészt az előző Alkotmány és az Alaptörvény egyes rendelkezései tartalmi egyezősége esetén éppen nem a korábbi alkotmánybírói döntésben megjelenő jogelvek átvételét, hanem azok figyelmen kívül hagyását kell indokolni." (Indokolás [40-41])

18. Fentiekén túl hivatkozom az Alkotmánybíróság 13/2013. (VI. 17.) számú határozatát is, amely értelmében: „Az Alkotmánybíróság az újabb ügyekben vizsgálandó alkotmányjogi kérdések kapcsán felhasználhatja a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket és alkotmányossági összefüggéseket, ha az Alaptörvény adott szakaszának az Alkotmánnyal fennálló tartalmi egyezése, az Alaptörvény egészét illető kontextuális egyezősége, az Alaptörvény értelmezési szabályainak figyelembevétele és a konkrét ügy alapján a megállapítások alkalmazhatóságának nincs akadálya, és szükségesnek mutatkozik azoknak a meghozandó döntése indokolásába történő beillesztése." (Indokolás [32])

19. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jog vonatkozásában a korábbi Alkotmány 61. § (1) bekezdése és az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdése között szövegszerű egyezés mutatható ki. Ebből következően az Alaptörvény az alapjog lényegi változtatás nélküli átvételével a korábbi alkotmánybírói gyakorlat által kimunkált elvi tételek fenntartása mellett döntött.

20. A tisztességes eljáráshoz való joggal összefüggésben az Alkotmánybíróság a 21/2014 (VII. 15.) számú határozatában külön is rögzítette, hogy nincs akadálya a tisztességes eljáráshoz való jogot értelmező, de már hatályon kívül helyezett alkotmánybírói határozatok egyes elvi megállapításai felhasználásának az Alaptörvény értelmezésekor, mert azok összhangban vannak az Alaptörvény céljával és értelmező rendelkezéseivel is.

21. A fenti határozatok alapján jelen ügy szempontjából releváns a már hatályon kívül helyezett Alkotmány tartalmilag azonos szakaszai kapcsán kidolgozott alkotmánybírói gyakorlatot felhasználom és hivatkozom, feltételezve, hogy a t. Alkotmánybíróság korábbi gyakorlata jelen ügy eldöntésére is zsinórmértékül fog szolgálni.

B. Az Alkotmánybíróság eljárása, a jogorvoslati lehetőségek kimerítése

22. Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27.§-a alapján alkotmányjogi panasszal alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben akkor lehet élni, ha az Indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette. Ebből következőleg a t. Alkotmánybírósághoz fordulás előtt ki kellett merítenem minden jogorvoslati lehetőséget, ami alkalmas lehet az Indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának (jelen ügyben a közérdekű adatok megismeréséhez való jog) sérelmét orvosolni.

23. A polgári perrendtartásról szóló, 1952. évi III. törvény (Pp.) 270.§-a alapján felülvizsgálati kérelem keretében, jogszabálysértésre hivatkozással a Kúriához lehet fordulni. Ennek megfelelően jogszabálysértésre - az Alaptörvény és az Avtv. megsértésére - hivatkozva terjesztettem elő felülvizsgálati kérelmet az Indítványozó Alaptörvényben biztosított jogaira sérelmes döntés hatályon kívül helyezése érdekében 2015. augusztus 25-én.

24. Mivel azonban a Kúria előtt lefolytatandó felülvizsgálati eljárás rendkívüli jogorvoslatnak számít, így az alkotmányjogi panaszt a törvényes határidőn belül a rendes jogorvoslat kimerítését követően, a másodfokú jogerős döntés kézbesítésétől, 2015. június 30-tól számított 60 napon belül nyújtom be.

C. A nemzetközi sztenderdekre való hivatkozás

A hivatkozás alkotmányos alapja

25. A fentebb kifejtetteket alátámasztják a vonatkozó nemzetközi jogi normák is, különös tekintettel az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló 1950. november 4-én kelt egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) és az Egyezményben foglalt jogokat kötelező erővel értelmező strasbourgi székhelyű Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: Bíróság) gyakorlata.

26. A nemzetközi sztenderdekkel kapcsolatban – különös tekintettel az Emberi Jogok Európai Egyezményére – rámutatok arra, hogy az Egyezményt a hozzá kapcsolódó joggyakorlattal együtt az Alkotmánybíróság és a rendes bíróságok is számos alkalommal figyelembe vették jogalkalmazói tevékenységük során. Mi több, az Alkotmánybíróság és a rendes bíróságok nem pusztán figyelembe veszik, hanem egyfajta kötelező minimum sztenderdként tekintenek a strasbourgi gyakorlatra, mely alá a magyar jogvédelmi szint

semmi szín alá nem mehet. Ebben a körben az Alkotmánybíróság *expressis verbis* kimondta, hogy egyes alapjogok esetében az Alkotmány ugyanúgy fogalmazza meg az alapjog lényegi tartalmát, mint valamely nemzetközi szerződés (mint például az Egyezmény). Ezekben az esetekben az Alkotmánybíróság (és a rendes bíróságok) által nyújtott alapjogvédelem szintje semmiképpen sem lehet alacsonyabb, mint a nemzetközi (jellemzően a strasbourgi Bíróság által kibontott) jogvédelem szintje.

27. A t. Alkotmánybíróság ezt külön is megerősítette a 36/2013. (XII. 5.) AB határozatában, ahol kimondta, hogy abban az esetben, ha egy adott hazai jogszabály azonos tartalmú az Egyezményben, vagy annak valamelyik Kiegészítő Jegyzőkönyvében foglalt joggal, vagy ha e jog biztosítására irányuló kötelezettség teljesítését szolgálja, az Alaptörvény Q) cikkéből az is következik, hogy az Alkotmánybíróságnak tartózkodnia kell az adott jogszabály (vagy jogszabályi rendelkezés) olyan értelmezésétől, amelynek elkerülhetetlen következménye a vállalt nemzetközi jogi kötelezettség megsértése és Magyarország sorozatos elmarasztalása lenne a Bíróság előtt.

28. Hangsúlyozom ugyanakkor, hogy a strasbourgi esetjogra történő hivatkozásaim nem értékelhetők egy olyan indítványnak, mely „bírói döntés nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására” irányulna.

IV. Jogi érvelés

A. Az Alaptörvény VI. Cikk (2) bekezdésében foglalt, a közérdekű adatok megismeréséhez való alapjog sérelme

Az Alkotmánybíróság gyakorlata

29. Az Alaptörvény indítvánnyal érintett VI. cikkének (2) bekezdése szerint mindenkinek joga van a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez. Magyarországon az érintett alapjog a jogállami rendszer megalapozásakor, az 1989. évi XXXI. törvénnyel megalkotott, tartalmilag új Alkotmány révén vált a jogrendszer részévé. Az Alkotmány 61. § (1) bekezdése rögzítette először alapvető jogként: „a Magyar Köztársaságban mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás és a szólás szabadságához, továbbá a közérdekű adatok megismeréséhez, valamint terjesztéséhez”.

30. Az Alkotmánybíróság a 21/2013. (VII. 19.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh.) elvi érveléssel mutatott rá az információszabadságnak a véleménynyilvánításhoz való jog biztosításában, valamint azon keresztül az állam demokratikus működésének kialakításában betöltött lényeges szerepére. Az Alkotmánybíróság az információszabadság céljának elemzése kapcsán azt is kimondta, hogy *„[a] közérdekű információkhoz való szabad hozzáférés lehetővé teszi a választott népképviselői testületek, a végrehajtó hatalom, a közigazgatás jogszerűségének és hatékonyságának ellenőrzését, serkenti azok demokratikus működését. A közügyek bonyolultsága miatt a közhatalmi döntéshozatalra, az ügyek intézésre gyakorolt állampolgári ellenőrzés és befolyás csak akkor lehet hatékony, ha az illetékes szervek felfedik a szükséges információkat.”* [32/1992. (V. 29.) AB határozat, ABH 1992, 182, 183-184.] Az alanyi jogon biztosított információszabadság joga tehát azért kiemelkedően jelentős, mert *„[a] nyílt, áttetsző és ellenőrizhető közhatalmi tevékenység, általában az állami szervek és a végrehajtó hatalom nyilvánosság előtti működése a demokratizmus egyik alapköve, a jogállami államrendezkedés garanciája. A nyilvánosság próbája nélkül az állam polgáraitól „elidegenedett gépezetté”, működése kiszámíthatatlanná, előreláthatatlanná, kifejezetten veszélyessé válik, mert az állam működésének átláthatatlansága fokozott veszélyt jelent az alkotmányos szabadságjogokra.”* [34/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994, 177, 192.].

31. Ennek megfelelően a közfeladatok ellátásával kapcsolatosan is alaptörvényi követelmény az átláthatóság és a közélet tisztasága, valamint a közügyek méltányos, visszaélés és részrehajlás nélküli intézése. A véleménynyilvánításhoz való jog biztosítása mellett, illetve azon keresztül a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való alapvető jog végeredményben e fenti követelmények érvényre juttatására hivatott. Az Alkotmánybíróság ezt követően azt vizsgálta, hogy az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdése milyen követelményeket szab a közérdekű adatok nyilvánossága vonatkozásában, illetve milyen esetben kerülhet sor azok korlátozására.

32. Az Alkotmánybíróság az Abh.-ban azt is megerősítette, hogy *„[a] mindenki számára alanyi jogon biztosított alapjog tárgyát a közérdekű adatok képezik. A fogalmat az Alaptörvény nem határozza meg teljes körűen. Az Alaptörvény 39. cikk (2) bekezdése a közpénzekre és a nemzeti vagyoni adatok vonatkozásában rögzíti egyedül kifejezetten, hogy azok közérdekű adatok. Az alapjog fentiekben kifejtett céljára figyelemmel nyilvánvaló ugyanakkor, hogy a közérdekű adatok köre nem korlátozódik az Alaptörvény 39. cikk (2) bekezdése szerinti adatokra. Közérdekű adatnak minősül alapvetően az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint egyéb közfeladatot ellátó szervek és személyek*

kezelésében lévő, tevékenységére vonatkozó vagy közfeladatának ellátásával összefüggésben keletkezett információ és ismeret." (Indokolás [34]).

33. Az Alkotmánybíróság az Abh.-ban hangsúlyozta, hogy a közérdekű adatokra főszabály szerint a nyilvánosság elve vonatkozik. Ennek érvényesüléséhez szükséges, hogy az adatkezelő a közérdekű adatok megismerését – proaktív módon, illetve adatigénylés alapján – biztosítsa. Az alapjog céljára figyelemmel általában az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint egyéb közfeladatot ellátó szervek és személyek tekinthetők az alapjog kötelezettjeinek. Figyelembe véve azonban azt, hogy az Alaptörvény 39. cikk (2) bekezdése szerint a nyilvánosság előtti elszámolásra a „közpénzekkel gazdálkodó minden szervezet” köteles, az általuk kezelt közérdekű adatokhoz való hozzáférést – különösen erre irányuló igény esetén – a közfeladatot ellátó szerveken kívüli szervezetnek is biztosítania kell. (Indokolás [35]).

34. Az Alkotmánybíróság alapvető elvként határozza meg a közérdekű adatok nyilvánosságának korlátozása körében azt, hogy az információs szabadságot korlátozó törvényeket megszorítóan kell értelmezni, ugyanis „*egy demokratikus társadalomban a közérdekű adatok nyilvánossága a főszabály; ehhez képest a közérdekű adatok nyilvánosságának korlátozását kivételnek kell tekinteni.*” [12/2004. (IV. 7.) AB határozat, ABH 2004, 217, 221.].

35. Az Abh. az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdése vonatkozásában azt is leszögezte, hogy a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jog alanya bárki lehet. Az Alaptörvény értelmében tehát az információs szerzéshez kötődő érdekelttség igazolása nem szükséges. Ennél fogva a közérdekű adat kiadására kötelezett szervnek vagy személynek kell indokolnia az igényelt információ esetleges megtagadását. A közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jog korlátozását érintően tehát a korábbi gyakorlat alapján levezethető, hogy az olyan szabályok, amelyek diszkrecionális jogkört adnak az adatkezelő szervnek a közérdekű adatokhoz való hozzáférés megtagadására, önmagukban alapjogsértők [vö. 32/1992. (V. 29.) AB határozat, ABH 1992, 182, 184.; 34/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994, 177, 192.]. (Indokolás [40]-[41]).

36. A jogerős ítélet alaptörvény-ellenesen az adatkezelő kényelmi szempontjait előtérbe helyezve, a közérdekű adatokra vonatkozó szabályokat relativizálva utasította el a keresetemet, megsértve a szükségesség-arányosság tesztből fakadó követelményeket.

A strasbourgi bíróság gyakorlata (Egyezmény 10. Cikk)

37. Az Egyezmény 10. Cikke a szólásszabadság részeként biztosítja a közérdekű információkhoz való hozzáféréshez való jogot. Ebben a körben alapvető jelentőségű a Bíróság a Társaság a Szabadságjogokért kontra Magyarország ügyben hozott döntése (no. 37374/05.).

38. Ebben az ügyben strasbourgi Bíróság elmarasztalta Magyarországot az Egyezmény 10. Cikkében foglalt, a véleménynyilvánítás szabadságának részét képező, közérdekű információkhoz való hozzáférés jogának megsértése miatt. A Bíróság a következő főbb megállapításokat tette. A 10. cikkben foglalt véleménynyilvánítás szabadságával ellentétes minden olyan korlátozás, mely közvetett cenzúra egyik formájává válhat, különösen, ha a hatóságok akadályokat gördítenek az információk összegyűjtésének útjában. Ez a tevékenység (az információgyűjtés) ugyanis alapvető jelentőségű az újságírásban, és ezért a sajtószabadság inherens, védett részét képezi.

39. Az ügyben a Bíróság a magyar jogrendszer immanens részét is képező szükségesség-arányosság tesztet alkalmazva megállapította, hogy nem minősülhet arányos korlátozásnak egy demokratikus társadalomban a kiadni kért irat hozzáférhetővé tételének megtagadása, ugyanis az ellehetetleníti a sajtó számára társadalmi „házőrző kutya” (azaz ellenőrző szerep) betöltését. A sajtó funkcióinak gyakorlása elé gördített adminisztratív akadályok a legalaposabb vizsgálatot követelik meg, az ilyen akadályokat az államnak le kell bontania, különösen, ha a kiadni kért információk tekintetében monopóliuma (kizárólagos hozzáférése) áll fent.

40. A Bíróság konklúzióként leszögezte (az ítélet 31. pontja), hogy a közérdekű információkhoz való hozzáférés megakadályozása céljából emelt akadályok elbátortalaníthatják a médiában vagy más hasonló területen szereplőket attól, hogy közügyekkel foglalkozzanak, azokat megvitassák. A közérdekű adatok kiadásának megtagadása tehát aránytalan korlátozása volt a véleménynyilvánítás szabadságának.

A fenti gyakorlat alkalmazása jelen ügyre

41. A fent idézett alkotmánybírósági gyakorlat értelmében is megállapítható, hogy az állami feladatot ellátó szervek – így a bíróságok, jelen ügyben a Kúria – által kezelt adatok közérdekű adatnak minősülnek. A Kúria az igazságszolgáltatást végző szervezetrendszer vezető és legfőbb szerve az általa kezelt közérdekű adatokat már csak feladatából kifolyólag

is szükséges hogy megismerhetővé elérhetővé tegye. Amennyiben az adat kezelése nem vitatott, és annak természete nem vonja ki az adatot a közérdekű adatok köréből, úgy annak kiadása alól nem bújhat ki az adatkezelő. Az ítéletábrai ítélet is ráerősített azon állításomra, amelyet a fellebbezésemben adtam elő, és ami arra irányult, hogy a Kúria az általa kért adatok vonatkozásában adatkezelőnek minősül.

42. A közérdekű adatok kiadása kapcsán pedig a nyilvánosság elve a főszabály, amely alól a szükségességi – arányossági teszt alkalmazásával, megszorítóan lehet kivételt engedni.

43. A közérdekű adatok megismerhetősége melletti egyik kiemelkedő érv a demokratikus működés és az állami szervek hatékonysága feletti külső kontroll gyakorlása a nyilvánosság által. Jelen ügyben a hét éven túl húzódó eljárások számának megismerhetősége esetén a hatékonyság egyik mutatójaként szolgálhatna, amely alapján a nyilvánosság számára is elérhető információk állnának rendelkezésre a hazai bírósági eljárások időtartamára nézve.

44. Az adatkérés célja ugyan tudományos indíttatású volt és nem feltétlen a hatékonysági mutatók megismerése, de ez jelen ügyben nem is releváns, mivel semmilyen törvényi kötelezettség nem áll fenn arra, hogy indokoljam a közérdekű adatok megismeréséhez fűződő jogom gyakorlását. Másrészt az alapjogok természetéből fakadóan egy ilyen indokolási kötelezettség szükségtelen korlátozásához is vezetne az alapjog gyakorlásával összefüggésben, hiszen az mindig csak mások alapvető joga vagy valamely alkotmányos érdek védelme érdekében korlátozható.

45. Az alkotmánybírósági gyakorlat által is megállapítottan, a közérdekű adatok megismeréséhez való jog gyakorlásának alanya bárki lehet. Ezzel összefüggésben előadom, hogy téves azon ítéletábrai érvelés, amelyet Alperestől emelt át a fórum és a bíróságok kizárólagos adatkezelését hivatkozva a kért adatok vonatkozásában. (Ítélet 4. oldal 3. bekezdés) Egyértelmű ugyanis, hogy jelen ügyben az általam kért adatok kiadásával nem válok adatkezelővé, csupán olyan információkat ismerek meg, amelyek közérdekű adatnak minősülnek és amelyre mindenkinek egyformán joga van. Álláspontom szerint fogalmilag kizárt egyazon közérdekű adat vonatkozásában az adatkérő és az adatkezelő személyének azonossága, feltéve, de nem megengedve az adatkezelőnek minősítésem, egy ilyen helyzetben nem adatok kiadásáról, hanem a célhoz kötöttség elve mentén történő átadásáról lenne szó.

közérdekűségéről, amennyiben azokkal összefüggésben kétely merülne fel. Jelen ügyben azonban az Alperes előadásában ugyan elhangzott az az álláspontom szerint továbbra is téves hivatkozás, hogy a jogi személy neve személyes adat, de a bíróság indokolásából kitűnően nem erre alapította a kiadási kötelezettség fennálltának hiányát. Ezzel az eljárásával – vagyis a nem az alperes eljárása során keletkezett érv beemelésével – a bíróság egy olyan szempont mentén gátolta meg az információ kiadását, amely nem hangzott el a felek előadásában. Az Infotv. rendelkezése értelmében az adat tárolása adatkezelésnek minősül. Visszautalok arra, hogy ha az adat közérdekű – amire a bíróság nem mondta, hogy nem az – és azt kezeli a kötelezett, akkor annak kiadását nem lehet megtagadni. A bírósági ítélet viszont ezt a logikát sértve, az Infotv. vonatkozó rendelkezését ignorálva, egy eljárásban elő nem adott érvrendszer mentén ellehetetlenítette az adat megismerését, ezzel korlátozva a közérdekű adatok megismeréséhez való alkotmányos jogot.

50. A fent hivatkozott magyar vonatkozású strasbourgi ügy annyiban releváns jelen ügy szempontjából, hogy a tudományos élet szabadságával összefüggésben a publikáció is egy olyan műfaj, amely a tények, ismeretek minél nagyobb tömegek részére történő átadásával hozzájárul a demokratikus közvélemény alakulásához. Hangsúlyozom, hogy noha teljesen irreleváns, hogy miért kértem ki a közérdekű adatokat, az igénylésem okául önkéntesen megjelölt indok kellő alapot ad arra, hogy párhuzamot vonjunk a demokratikus vélemény formálásában tagadhatatlanul nagyobb szerepet játszó civil szervezetek, a sajtó és a tudományos tevékenységgel összefüggő publikálás között. Amennyiben a kiadni kért adatokat nem ismerhetem meg, a TASZ-ügyben kidolgozott elvek alapján az az Egyezmény 10. Cikkének sérelemére vezet.

51. A fentiekből az következik, hogy az Infotv. fenti. pontokban más szemszögből részletesen elemzett vonatkozó szabályainak csak olyan értelmezése fogadható el, mely összhangban van az Egyezmény 10. Cikkével, azaz mely jogértelmezés alapján a kiadni kért információk nyilvánosságra hozatalára sor kerül. Tekintettel arra, hogy erre nem került sor, az Ítélet azon túl, hogy sérti a közérdekű adatokhoz való hozzáférés jogát, és a szükségesség-arányosság követelményét, a nemzetközi sztenderdeknek sem felel meg.

52. Összefoglalóan tehát meg állapítható, hogy a kért adatok közérdekű adatoknak minősülnek. Azok a Kúria kezelésében állnak. Az adatkiadás megtagadásának okául alkotmányos érv nem került megállapításra a bírósági ítéletben, holott a közérdekű adatok megismeréséhez való jog korlátozása csak e szerint történhetett volna.

53. A közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jog az alkotmánybíróági gyakorlat értelmében nem abszolút jog. Ennek megfelelően az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése alapján más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával törvényben korlátozható. Az Alaptörvény e rendelkezésének megfelelően a korlátozás tartalmi követelménye, hogy az szükséges és a korlátozással elérni kívánt célhoz képest arányos legyen. Ebből eredően az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében deklarált demokratikus jogállamiság alapvető alkotmányos biztosítékeként értékelhető a nyilvánosságkorlátozás feletti érdemi és hatékony bírói jogorvoslat lehetősége, amelynek ki kell terjednie a nyilvánosságkorlátozás indokoltságának tartalmi felülvizsgálatára is.

54. A jogszerűség és megalapozottság mércéje pedig ebben az esetben, minthogy a kérelem (és az azt követő esetleges jogvita) tárgya egy alkotmányos alapjog, a közérdekű adatok megismeréséhez fűződő jog korlátozásának az ún. szükségesség-arányosság tesztnek való megfelelés, melyet az Alaptörvény I. Cikke külön is nevesít. Az Ítéltáblának ezt a tesztet kellett volna lefuttatnia a jogkorlátozáson, melyet nem tett meg.

55. Az Ítéltábla által alkalmazni - alaptörvény-ellenesen - elmulasztott szükségesség arányosság teszt lényege röviden a következő: Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható. [Alaptörvény I. cikk (2) bekezdés, A kért adatok kiadásának megtagadásában megtestesülő alapjog-korlátozás a teszt egyik elemének sem felel meg.

56. Alperesek semmilyen alkotmányos jog vagy alkotmányos érték védelmét nem jelölték meg, mely a jogkorlátozás legalábbis potenciális alapjául szolgálhatna. Az ebben a körben tett alperesi előadás gyakorlatilag értelmezhetetlen. Alperes előbb ugyanis azt állította, hogy nem adatkezelő, a kért adatok nem állnak rendelkezésére, majd pedig egy szóbeli előadásban említette, hogy nehézségekbe ütközne összeállítani olyan adatbázist, amelyet az adatkérésben megjelöltem. Egyrészt hangsúlyoztam már a beadványomban is, hogy nem kértem új adatbázis létrehozását, csupán pár adat vonatkozásában egy összesített adatszolgáltatást, amelyet azonban bármilyen eszközzel és módon teljesíthetett volna Alperes. Alperes által megjelölt másik indok – ami egyébként magában hordozza annak elismerését, hogy mégiscsak rendelkezésére állnak a közérdekű adatok – az összegyűjtés nehézsége. Ez azonban sem védendő alkotmányos értéknek, még kevésbé alapvető jognak nem tekinthető,

tehát az alperesi hivatkozások nem jelölték meg a korlátozásnak alkotmányosan értékelhető célját. Egy nem létező cél érdekében pedig alapjogot korlátozni nem lehet.

57. A kért adatok kiadását tehát nem lehet megtagadni, mert az a közérdekű adatokhoz való hozzáférés alkotmányos jogának olyan korlátozását jelenti, melynek nincs olyan indoka, mely szükségesnek és arányosnak minősülhetne. A kiadás megtagadása tehát a szükségesség-arányosság elvének súlyos sérelmét jelenti.

58. Különösen fontos figyelembe venni azt a tényt, hogy nemhogy más alapvető jog vagy alkotmányos érdek nem állítható szembe a kért adatok közérdekű adatok megismeréséhez való jogom gyakorlásával, de nem csak az általam gyakorolni kívánt jog, hanem annak alkotmányos célja, a nyilvánosság minél alaposabb, teljes körű tájékoztatása is amellet szól, hogy az ilyen ügyekben a korlátozás a lehető legkisebb mértékben, körültekintően történjen. Ez jelen ügyben egyáltalán nem mondható el. Külön felhívom a figyelmet arra a tényre is, hogy noha valóban ismert olyan elfogadható korlátozási ok, hogy az adatok kiadása kiemelt terhet jelentene az adatkezelőnek, de azt csak a legindokoltabb esetben lehet alkalmazni, külön vizsgálat során eldönteni létjogosultságát, mivel alapvető jog korlátozására vezet. Jelen ügyben nem jelenthet kiemelt terhet a Kúria kezelésében lévő adatok kiadása, mivel azok egy részét maguk is adatbázis formájában tárolják (ügyszám, név) más részét pedig (dátumok az időtartam megállapításához) csupán az aktából történő kigyűjtéssel elő lehet állítani. Ebben a körben egyébként a Kúria semmilyen bizonyítást nem terjesztett elő, a vélt vagy valós nehézségeket csak állította.

B. Az Alaptörvény XXVIII. Cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes eljáráshoz való jog sérelme

Az Alkotmánybíróság gyakorlata

59. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése deklarálja a tisztességes eljáráshoz való jogot. Az AB klasszikus megfogalmazásában: „*a tisztességes eljáráshoz való jog az Alkotmányban explicit módon nem nevesített, de az alkotmánybírósági gyakorlatban az 57. § (1) bekezdésébe foglalt független és pártatlan bírósághoz való jog, illetve a 2. § (1) bekezdéséből eredő eljárási garanciák védelmének egymásra vonatkoztatásából tartalmilag levezetett alkotmányos alapjog*” [315/E/2003. AB határozat].

60. „A „tisztesleges eljárás” (fair trial) követelménye nem egyszerűen egy a bíróságnak és az eljárásnak itt megkövetelt tulajdonságai közül (ti. mint „igazságos tárgyalás”), hanem [...] az Alkotmány alkotmányi rendelkezésben foglalt követelményeken túl – különösen a büntetőjogra és eljárásra vonatkozóan – az 57. § többi garanciájának teljesedését is átfogja. Sőt az – 57. §-a tartalmához és szerkezetéhez mintát adó eljárási garanciákat tartalmazó cikkei általában elfogadott értelmezése szerint a fair trial olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás 'méltánytalan' vagy 'igazságtalan', avagy 'nem tisztességes' [6/1998. (III. 11.) AB határozat].

61. A tisztességes eljáráshoz való jog alkotmányos követelménye több elvet és garanciális elemet is magában foglal, így a bírósághoz fordulás jogát, a pártatlanság valamint a jogegyenlőség követelményét, az ésszerű időn belüli eljárást, a fegyveregyenlőség elvét és a jogorvoslathoz való jogot is.

62. Több alkotmánybírósi döntés rámutatott, hogy az eljárás tisztessége olyan minőség, amely az eljárás egészének figyelembevételével ítéhető meg. Az Alkotmánybíróság az erre vonatkozó döntéseiben meghatározza a tisztességes eljárás által megkövetelt általános ismérveket. Kiemelte, hogy a tisztességes eljáráshoz való joggal „szemben nem létezik mérlegelhető más alapvető jog vagy alkotmányos cél, mert már maga is mérlegelés eredménye” [pl. 14/2002. (III. 20.) AB határozat, ABH 2002, 101, 108.; 15/2002. (III. 29.) AB határozat, ABH 2002, 116, 118 120.; 35/2002. (VII. 19.) AB határozat, ABH 2002, 199, 211.; 14/2004. (V. 7.) AB határozat, ABH 2004, 241, 256.].

63. Az Alkotmánybíróság – összefüggésben a döntés indokolásának ügyfél jogorvoslatát segítő jellegével – az indokolást alátámasztó bizonyítékokkal kapcsolatosan arra a konklúzióra jutott, hogy „azoknak megfelelő alapot kell teremteniük a hatékony jogorvosláshoz.” [630/B/2005 AB határozat]. A bizonyítékok figyelembe vételénél pedig a hatóságoknak elsődlegesen azt kell szem előtt tartaniuk, hogy a tényállás teljes mértékben feltárásra kerüljön.

64. A legfrissebb alkotmánybírósi gyakorlat értelmében a tisztességes eljáráshoz való jog vizsgálata kapcsán a szükségességi-arányossági teszt alkalmazása is indokolttá válik. Az Alkotmánybíróság III/1522/2014. számú 2014. november 11-én kelt határozatában mondta ki a következőket: „A jelen ügyben azt kellett megvizsgálni, hogy a keresetindítási határidő

rövidsége, mint a bírósághoz való fordulás jogának, valamint a tisztességes eljáráshoz való jognak a korlátozása megfelel - e az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében írt szükségességi - arányossági tesztnek, mely szerint alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.” [említett határozat 152.]

65. Ugyanezen határozat értelmében a fegyveregyenlőség követelményére vonatkozó eddigi alkotmánybírói gyakorlat is megerősítést nyert, amely szerint az explicit módon az Alaptörvényben csak a büntetőjogi eljárások kacsán rögzített követelmény kiterjeszhető és egyben kiterjesztendő más kontradiktórius eljárásokra is.

A strasbourgi bíróság gyakorlata

66. Figyelemmel arra, hogy a t. Alkotmánybírói több döntésében is hivatkozta és rendszeresen figyelemmel van a strasbourgi székhelyű Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatára, az alábbiakban a tisztességes eljárás kapcsán ezen fórum gyakorlatát is hivatkozunk:

67. Az Egyezmény garantálja a tisztességes eljáráshoz való jogot. A 6. Cikk vonatkozó része szerint „(1) Mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen nyilvánosan és ésszerű időn belül tárgyalja, és hozzon határozatot polgári jogi jogai és kötelezettségei tárgyában, illetőleg az ellene felhozott büntetőjogi vádak megalapozottságát illetően. [...]”

68. A 6. cikk által garantált tisztességes eljárás egyes részelemei együttes teljesülése esetén tekinthető a garanciális követelmény teljes egészében megtartottnak. Ilyen részkövetelmények – a szövegből is kitűnően – a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság, az ésszerű idő követelménye, a terhelt személyes jelenléte a tárgyaláson büntetőeljárás során, az indokolt ítélethez való jog illetőleg, a teljesség igénye nélkül a Bíróság gyakorlata értelmében a fegyverek egyenlőségének elve is.

69. A Bíróság esetjoga értelmében a tisztességes eljáráshoz való jogra való hivatkozás megillet minden olyan személyt, aki úgy véli, hogy jogellenes beavatkozás történt valamely jogának gyakorlásába, és aki azt panaszolja, hogy nem volt lehetősége arra, hogy igényét a 6. cikk 1. bekezdésében támasztott követelményeknek megfelelően bíróság elé terjessze. (ld. *Le*

70. Az eljárás tisztessége követelményének sérelmét a Bíróság csak akkor tartja megállapíthatónak, ha azt a per későbbi szakaszaiban sem orvosolták. A tisztességes eljárás hiánya megállapítható például, ha az eljárásban a felek számára nem volt biztosítva a felek egyenjogúsága, mellérendeltsége, a megfelelő részvétel vagy a fegyverek egyenlőségének követelménye.

71. A Bíróság többször megállapította, hogy a tisztességes eljárás kapcsán a szabályozás a Részes Állam hatásköre, annak megtartása pedig a nemzeti bíróságok elsődleges feladata. A Bíróság az ilyen természetű ügyekben az Egyezmény értelmében azt vizsgálja, hogy maga az egész eljárás természete tisztességesnek minősíthető-e. (*Elsholz v. Germany* [GC], no. 25735/94, § 66, ECHR 2000-VIII)

72. A Bíróság esetjoga értelmében azon eljárások, ahol a nemzeti jog fellebbezési lehetőséget is biztosít, az alapeljárás olyan meghosszabbításának kell tekinteni a fellebbezési eljárást, ahol az alapügyben érvényesítendő tisztességes eljárás követelményeit szintén szem előtt kell tartani. (ld. *Delcourt v. Belgium*, 17 January 1970, § 25, Series A no. 11; *Gurov v. Moldova*, no. 36455/02, § 33, 11 July 2006)

73. A fegyverek egyenlőségének elvét a Bíróság az Egyezmény 6. cikkében foglalt tisztességes tárgyaláshoz való jogból eredő jogosultságként kezeli, és az Egyezmény szövegezéséből is kitűnően mind polgári, mind büntetőügyekben érvényesítendő kritériumként tekint rá. Ezt alátámasztandó a következőkben idézett ügyekben a Bíróság maga is vegyesen hivatkozik polgári és büntető ügyek során kialakított gyakorlatára a fegyverek egyenlőségét illetően.

74. A *Kress vs. Franciaország* ügyben kifejtett álláspontja szerint ennek a jognak lényegi tartalma: mindkét fél számára ésszerű lehetőség biztosítása arra, hogy ügyét olyan feltételek között adja elő, amelyek nem helyezik őt nyilvánvalóan hátrányos („*substantial disadvantage*”) helyzetbe ellenfeléhez képest. Általánosságban elmondható tehát, hogy egyfajta tisztességes egyensúly („*fair balance*”) kell fennálljon a felek között.

75. A fegyverek egyenlőségének a Bíróság által is hangsúlyozott feltétele az eljárásban szereplő adatok és dokumentumok megismerése és birtoklása. A *Nideröst-Huber vs. Svájc* ügyben a Svájci Szövetségi Törvényszék kérése ellenére sem kézbesítette a félnek a kantoni

törvényszék megjegyzéseit a saját határozata ellen benyújtott jogorvoslat alaptalanságát illetően (megj.: a másik félnek sem!). A Bíróság megállapította, hogy a „méltányos eljárás” – amelynek eleme a fegyverek egyenlősége – elvben is magában foglalja az eljárásban résztvevő félnek a jogát arra, hogy minden dokumentumról és észrevételről tudomást szerezzen, amelyet a bíróság elé tártak és lehetőséget kell, hogy kapjon annak vitatására is.

76. A strasbourgi esetjog alapján lényegi eleme a fegyveregyenlőségnek az un. „szóváltásos eljáráshoz való jog”, amely során a feleknek lehetőséget kell biztosítani, hogy a bíróság elé terjesztett kérelmekre, beadványokra reagálhassanak. Erre mutatott rá a Bíróság a *Vermeulen contra Belgium* ügyben, amelyben kimondta, hogy „egy polgári eljárásban a Semmitőszék előtt a főügyész (maga is államügyész) zárónyilatkozataira történő válaszáadás lehetetlensége a tárgyalás berekesztése előtt a szóváltásos eljáráshoz való jog tagadása.”

77. A Bíróság gyakorlata értelmében a tisztességes eljáráshoz való jog fegyverek egyenlőség elvének érvényesülését nem a bizonyítékok elfogadhatósága vagy épp megállapításának a módja kapcsán kell vizsgálni, hanem a fair eljárási elemek teljesülésére, így különösen a bizonyíték vételének módjára tekintettel. (ld. *Olujić v. Croatia*, Application no. 22330/05., 77. §, 2009. február 5.) Említett ügyben a Bíróság azt is megállapította, hogy a fegyveregyenlőség követelményéhez tartozik az az elvárás is, hogy az eljárás alá vont bírónak biztosítani kell az általa felhozandó bizonyítékok prezentálásának ésszerű lehetőségét (*reasonable opportunity*).

78. A bizonyítékok kapcsán a Bíróság azt is megállapította, hogy a bizonyítékok elfogadása, mérlegelés, azok szolgáltatásának a módja minden esetben a nemzeti szabályozás kérdése. a része államok hatásköre. A Bíróság azt vizsgálja, hogy az egész eljárás során érvényesült-e a fair eljárás követelménye, amelynek ki kell terjednie a bizonyítékokkal kapcsolatos eljárási cselekményekre is. (ld. *Pákozdi v. Magyarország*, no. 51269/07, 25 November 2014, § 29.)

A fenti gyakorlat alkalmazása jelen ügyre

79. Az alkotmánybíróági gyakorlat értelmében az eljárás tisztessége magában hordozza az eljárási garanciák érvényesülésének követelményét. Ilyen eljárási garanciának minősül az is, hogy a bíróság noha maga dönti el, hogy a felek előadásaiból mit von be az értékelés körébe, de egyrészt, amit nem vesz figyelembe, azt indokolással kell figyelmen kívül hagyni, másrészt annál többet, mint amit a felek a perben kértek és előadtak – értelemszerűen a

jogszabályi hivatkozások alkalmazásán túl – nem emelhet be az eljárásba. Ennek egyszerű oka az, hogy amennyiben egy érv, felvetés az ítéletben jeleni meg először, úgy az eljárás kontradiktórius jellege sérül, a felek nem adhatják elő az alapeljárásban az észrevételüket, azt legfeljebb fellebbezésben tehetik meg, ha egyáltalán van erre még lehetőségük.

80. Az ítéletablai ítélet, mind az ügyszámok kapcsán levezetett érvelése, mind a jogi személy neve kapcsán felhozott érvelés olyan állításokat tartalmaz, amely egyik fél előadásában sem szerepelt. Ezzel a bíróság túlerjeszkedett azon a hatókörön, amely az eljárási garanciák megtartását szolgáló eljárási alapelvek kijelölnek neki, ebből kifolyólag pedig sérült a tisztességes eljárás elve is. Ez egy ún. meglepetés ítélet, melyet az utóbbi időben – az új Pp. előkészítése kapcsán – maga az igazságügyi miniszter is hevesen kritizált.

81. Ezen elv korlátozása a legújabb alkotmánybírósági gyakorlat értelmében szintén a szükségességi-arányossági tesztnek megfelelően kell, történjen. Jelen ügyben azonban a korlátozás mellett szintén nem hozható fel olyan érv, amely alkotmányos érdeket vagy alapvető jogot valószínűsíthetne a háttérben. Ennek hiányában azonban a korlátozás a tesztnek már a szükségességi elemén elbukik, annak arányosságáról beszélni fogalmilag kizárt.

82. A bíróság eljárása tehát – azon túl, hogy tartalmában a közérdekű adatok megismeréséhez való jogom szükségtelen korlátozására vezetett – alapvető eljárási garanciák megsértésével a tisztességes eljáráshoz való Alaptörvényben rögzített alapjogom korlátozását is eredményezte.

83. Az ítéletablai ítélet fentiekben előadott eljárási garanciákat sértő megállapításai egyértelműen ütköznek a strasbourgi bíróság által kialakított mércékbe is. Az újonnan beemelt megállapításokra nem volt lehetőség reagálni, a bizonyítékok mérlegelése kapcsán nem mondható el, hogy az az eljárás egésze során megfelelően került volna alkalmazásra, az indokolás szükségességi – arányossági tesztet mellőző levezetése pedig határozottan mutatja annak hiányosságait.

84. Fentiekkel egyben sérült a szóváltásos eljáráshoz való részjogosultság is a bíróság gyakorlata értelmében, valamint a fegyveregyenlőség elve azt figyelembe véve, hogy nem volt lehetőség biztosítva a véleményünk kifejtésére a hivatkozott ítéletrészek kapcsán. Ebből kifolyólag pedig nem csak a hazai alkotmányossági kritériumoknak, de a nemzetközi sztenderdeknek sem felel meg a bíróság ítélete.

85. Felhívom a figyelmet arra a tényre, hogy fenti ügyben ún. meglepetés ítélet született az általunk ismeretlen indokolási elemek tekintetében. A meglepetés ítéletek gyakorlatát heves kritika éri rendszeresen a szakma oldaláról. Olyannyira hogy az új Pp. kodifikációja során maga az igazságügyi-miniszter is felszólalt ez ellen a káros jelenség ellen. *„Meg kellene akadályozni, hogy a rossz előkészítés folytán az eljárások elhúzódjának vagy eltávolodjanak a per lényegétől. Nem megfelelően vezetett perek esetében akár „meglepetés ítéletek” is születhetnek, vagyis az eljárás tárgyát nem képező tárgyról dönt a bíró. [...]”* – nyilatkozta az igazságügyért felelős miniszter.¹

Az ilyen típusú ítéletek azon túl, hogy az igazságszolgáltatás egységességét veszélyeztetik, eltérő mércék kialakulásának veszélyét magukban hordozva, az egyes fél, jelen ügyben az én esetemben alapjog sérelemre vezetnek a tisztességes eljárás vonatkozásában. Fent hivatkozott strasbourgi gyakorlat és az alkotmánybírósági mérce értelmében is az egész eljárás minőségéhez kell zsinórmértékül szolgálnia ezen alapelvnek, alapvető jognak, amely azonban a bíróság nem körültekintő eljárásával, önkényes indokolásával, a kontradiktórius jelleg felrúgásával nem valósulhat meg teljes mértékben.

86. Fent előadottakat összefoglalva tehát a közérdekű adatok megismeréséhez való jogom sérelmére vezetett azon a tisztességes eljárás alapelvét sértő bírósági eljárás, ahol egyrészt a szükségesség-arányosság tesztjének teljes figyelmen kívül hagyásával lehetetlenítette el a bíróság, hogy az Alperes kezelésében lévő közérdekű adatokat megismerhessem, másrészt az ítélet indokolásába beemelt érvek alkalmazása a tisztességes eljáráshoz való jogom sérelmére is vezetett.

C. Soronkívüliség

87. Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény 31.§-a alapján a közérdekű adat megismerésére vonatkozó igény elutasítása esetén indult perben a bíróság soron kívül jár el.

88. Ennek megfelelően indokolt, hogy közérdekű adat megismerésére vonatkozó igény elutasítása miatt indult ügyben született döntést érintő alkotmányjogi panasz megvizsgálásakor a t. Alkotmánybíróság soron kívül járjon el.

¹ http://magyarhirlap.hu/cikk/27748/Meglepo_iteleteket_hoznak_a_rosszul_vezetett_eljarasok

D. Kérelem

Kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy a fentiekben részletesen kifejtett indokok alapján a Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.20.129/2015/6. számú ítéletét, valamint az alulfekvő, a Fővárosi Törvényszék által 34.P.24.547/2014/4. számon hozott ítéletet semmisítse meg, azok ugyanis az Alaptörvénybe ütköznek.

Budapest, 2015. augusztus 31.

Tisztelettel,

